Koç Üniversitesi Suna Kıraç Kütüphanesi

10-12 Haziran 2020 Poster Sunumu

Müslüm YURTSEVEN
(Kütüphaneci)
İskenderun Teknik Üniversitesi
muslum.yurtseven@iste.edu.tr

Kazım ŞENTÜRK
(Öğretim Görevlisi)
Bursa Uludağ Üniversitesi
ksenturk@uludag.edu.tr

Şefik VURAL
(Uzman Klinik Psikolog)
Sinop Üniversitesi
s.vural@windowslive.com

Uzaktan Eğitim Sürecinde Kütüphanelerde Yeni Bir Hizmet Ağı:

Kanıta Dayalı Psiko-Kütüphanecilik

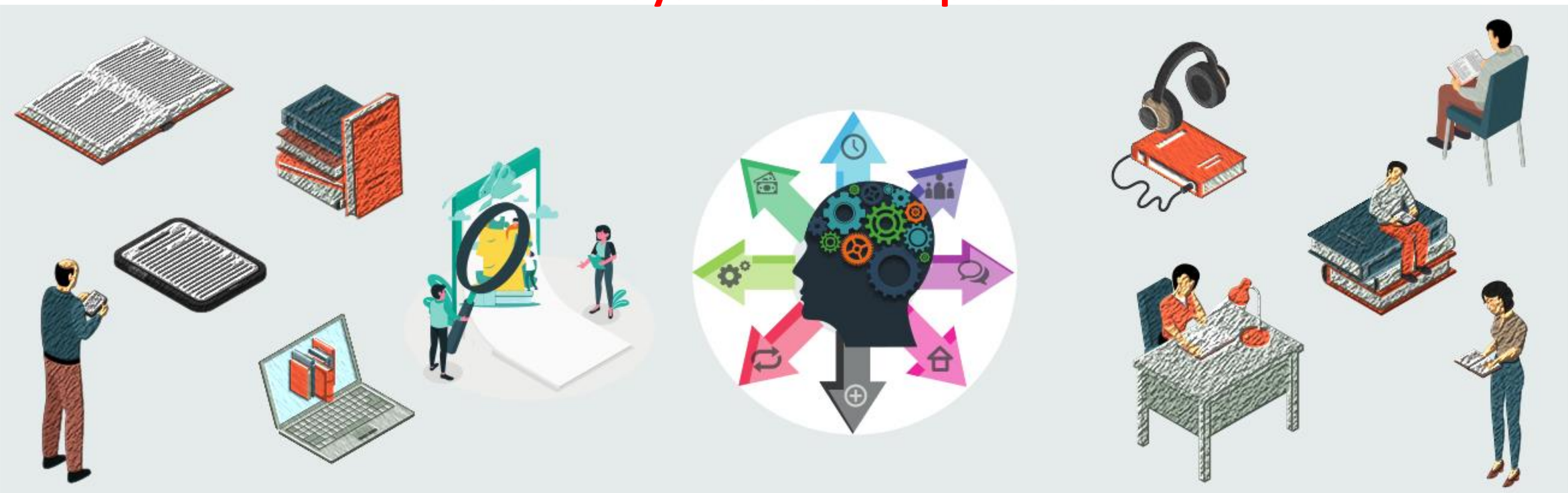

Amaç: COVID-19 pandemisi, toplumsal yaşamı oluşturan sosyal, siyasal, ekonomik, teknolojik ve kültürel ögeleri etkisi altına almış ve yeni bir toplumsal yaşamın kapısını aralamıştır. Bilim insanlarının, COVID-19 süreciyle özdeşleşen "Artık hiçbir şey eskisi gibi olmayacak!" söylemi de yeni toplumsal yaşamı doğrular niteliktedir. İş yaşamı başta olmak üzere sağlık, eğitim, ekonomi, tarım gibi yelpazesi geniş bir değişim ağını örgütleyen COVID-19 pandemisi, bu alanlara yönelik yeni politikaların belirlenmesi ve hizmet trafiğinin yeniden biçimlenmesini zorunlu kılmıştır. Teknolojinin başat faktör olduğu bu değişim sürecinde her sektörde olduğu gibi kütüphaneler de birtakım aksiyonlar alarak COVID-19 süreci ve sonrasını planlamaktadır. Öncelikle kullanıcı hizmetleri orijininde yapılan planlamalarda, COVID-19 sonrasında kütüphanecilikte yeni yaklaşımlar tartışılmalıdır. Bu noktada, kullanıcı hizmetlerinin psikolojik boyutu yeni bir yaklaşım olarak değerlendirilebilir. Pandemi nedeniyle yüz yüze gerçekleştirilemeyen psikolojik danışmanlık hizmetinde olduğu gibi kütüphane kullanıcılarının gereksinimleri de internetin sağladığı olanaklarla çevrimiçi olarak karşılanmaktadır. Ancak, kullanıcıların demografik ve yapısal özelliklerinin birbirinden ayırımlı olduğu düşünüldüğünde kullanıcılara verilen hizmetlerin toptancı bir yaklaşımla sürdürüldüğü gözlenmektedir. Bu bağlamda, kütüphaneler gerek COVID-19 sürecinde gerekse sonrasında psikologlarla işbirliğine giderek kullanıcı hizmetlerine yönelik birtakım psikolojik ölçekler geliştirmelidir.

Yöntem: Belgesel kaynak analizi, Gözlem

Bulgular: Psikolojik ölçeklerden elde edilecek bilimsel verilerin, kullanıcı hizmet trafiğinde kütüphanelere yol gösterici olacağı, bu çalışmanın da kütüphaneciliğin geleceği açısından yeni bir ekonomi yaratacağı düşünülmektedir.

Tartışma: Kütüphane kullanıcılarının demografik ve yapısal özelliklerindeki ayırımlar, yaşam boyu öğrenme ve bilgi edinim süreçlerine doğrudan etki etmektedir. Bu etki faktörünü ölçümlemek, kütüphanelerde kullanıcı hizmetlerini toptancı yaklaşımlardan kurtarmak ve kanıta dayalı kullanıcı haritaları oluşturmak psikolojik ölçeklerle olanaklı olacaktır. Kütüphane kullanıcılarının psikolojik verileri bilgi hizmetlerinin gelecekteki vizyonunu belirleyecektir.

Anahtar sözcükler: Kanıta dayalı kütüphanecilik, Psiko-Kütüphanecilik, Kullanıcı hizmetleri

Psiko-Kütüphanecilik Nedir?

Kütüphaneci-psikolog işbirliğiyle, kullanıcıların demografik ve yapısal özelliklerinin psikolojik metotlarla ölçeklendirilerek; kullanıcılara bireysel ya da benzer özellikteki bireylerin oluşturduğu gruplara özgü hizmet ağının bilişim teknolojileriyle modellenmesi ve geliştirilmesi sürecini örgütleyen çalışmalar bütünlüğüdür.

"Psikometrik yaklaşım doğrultusunda araştırmalarda kullanılan psikolojik testlerin diğer bilgi toplama yöntemlerine göre daha kolay uygulanabilmesi, objektif olarak puanlanabilmesi, geçerli ve güvenilir gözlemler yapmaya olanak sağlaması, bu ölçme araçlarının sıklıkla tercih edilmesinin nedenlerindendir." [1]

"Kullanıcının bilgisi ve bilişsel düzeyde gerçekleştirdiği işlemlerin aydınlığa kavuşabilmesi için, kullanıcının sistem bilgisi, dünya bilgisi, çalıştığı konu veya alan bilgisi, bilişsel işlemler, bilişsel yapısı üzerinde durulmalı, bunların bilgi arama davranışı üzerindeki etkileri araştırılmalı ve bu doğrultuda modeller geliştirilmelidir."[2] Nitekim psikoloji alanındaki bilişsel yaklaşım, kişilik farklılıklarının insanların bilgi işleme süreçlerindeki farklılıklara bağlı olduğunu ifade etmektedir. [3]

"Kullanıcı" / "müşteri" memnuniyeti bir kurumun Toplam Kalite Yönetimi çalışmalarında birincil derecede öneme sahiptir ve varılmak istenen hedef konumundadır. Kütüphane ve bilgi merkezleri, "kullanıcılarının" / "müşterilerinin" bilgi ve belge gereksinimlerini, onları en üst düzeyde memnun edecek biçimde karşılayabildikleri oranda başarılı kabul edilecektir. [4]

Dipnotlar:
1) Sait Çüm (2013). Türkiye'de Psikoloji ve Eğitim Bilimleri Dergilerinde Yayımlanan Ölçek Geliştirme Ve Uyarlama Çalışmalarının İncelenmesi. (Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara. s.2.
2) Nazan Özenç Uçak, Şemsa Olşen Güzeldere (2006). Bilişsel Yapının ve İşlemlerin Bilgi Arama Davranışı Üzerine Etkisi. Türk Kütüphaneciliği, 20 (1), s.19-20.
3) Jerry M. Burger (2006). Kişilik. (Türkçesi: İnan Deniz Erguvan Sarıoğlu) İstanbul: Kaknüs Yayınları, s. 606.
4) Erol Yılmaz (2010). Kütüphanelerde Toplam Kalite Yönetimi: Kısa Bir Gözden Geçirme. Türk Kütüphaneciliği, 24(1), s.34-40.
Derleme grafikler: https://www.freepik.com/